

Sabiedrības dalībnieku sapulces sasaukšana gada pārskata apstiprināšanai

Strauji tuvojas brīdis, kad sabiedrībām, kurām 2009. gada finanšu gads noslēdzās 2009. gada 31. decembrī, jā sagatavo un jā iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā 2009. gada pārskats. Šajā rakstā sniegta informācija par finanšu pārskatam¹ pievienojamajiem dokumentiem un veicamajām procedūrām, lai gada pārskats tiktu noformēts atbilstoši tiesību aktu prasībām.

ZANE DŽULE,

juriste, zvērinātu advokātu birojs

Liepa, Skopiņa/BORENIUS

Vadības ziņojums

Gada pārskatu likuma² 4. panta 1. daļa nosaka, ka «gada pārskats kā vienots kopums sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma par sabiedrības attīstību pārskata gadā». Iepriekš minētajā likumā termins «vadība» tiek definēts šādi — «vadība ir sabiedrības pārvaldes institūcija, kas ir tiesīga pieņemt lēmumus attiecībā uz sabiedrības darbību. [...]». Definīcija nedod skaidru norādi uz to, kas atzīstama par institūciju, kura ir tiesīga pieņemt lēmumus attiecībā uz kapitālsabiedrības (turpmāk tekstā — «Sabiedrība») darbību, un, ievērojot Komerclikuma³ normas, par šādu institūciju varētu tikt atzīta arī Sabiedrības padome, tomēr, ievērojot Komerclikuma 174. panta 1. daļu⁴ un Gada pārskatu likuma 61. panta 2. daļu, nepārprotami secināms, ka vadības ziņojumu sastāda Sabiedrības valde.

Pēc būtības vadības ziņojums ir dokuments Sabiedrības dalībniekiem/akcionāriem, lai pēc iepazīšanas ar to Sabiedrības dalībnieki/akcionāri būtu guvuši pilnīgu priekšstatu par Sabiedrības turpmākajiem attīstības plāniem un varētu pieņemt atbilstošu lēmumu attiecībā uz peļ-

ņas sadali vai zaudējumu segšanu. Tomēr, sastādot šo dokumentu, būtu jāņem vērā, ka Gada pārskatu likums diezgan precīzi nosaka to informācijas apjomu, kas jānorāda vadības ziņojumā, bet, protams, likumā norādītais informācijas uzskaitījums nebūtu jāvērtē kā izsmelošs, un, ja nepieciešams, tajā var iekļaut arī papildu informāciju. Tātad vadības ziņojumā Sabiedrības valdei jāsniedz skaidra informācija par Sabiedrības attīstību, tās darbības finansiālajiem rezultātiem un finansiālo stāvokli, kā arī informāciju par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem Sabiedrība saskaras.

¹ Saskaņā ar Gada pārskatu likumā definēto terminu «finanšu pārskats kā kopums sastāv no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata, pašu kapitāla izmaiņu pārskata un pielikuma».

² 1992. gada 14. oktobra Gada pārskatu likums.

³ 2002. gada 1. janvāra Komerclikums.

⁴ Komerclikuma 174. panta 1. daļa: «Pēc pārskata gada beigām valde sastāda un paraksta sabiedrības gada pārskatu un nekavējoties iesniedz to revidentam un padomei (ja tāda ir izveidota).»

⁵ Komerclikuma 180. panta 3. daļa nosaka, ka priekšlikumā par peļņas izlietošanu jānorāda: 1) Sabiedrības tīrās peļņas apmērs, 2) dividendēs izmaksājamā tīrās peļņas daļa un 3) peļņas izlietošanu citiem mērķiem.

Sagatavojot vadības ziņojumu, valdei būtu jāpatur prātā, ka vadības ziņojums ir viens no tiem dokumentiem, kurā valde var izteikt priekšlikumus Sabiedrības dalībniekiem/akcionāriem par peļņas izlietošanu, tas ir, lūgt to novirzīt kādam specifiskam, Sabiedrībai nozīmīgam projektam vai jaunu iekārtu iegādei, kā arī iespēja ieteikt Sabiedrības dalībniekiem/akcionāriem labāko risinājumu Sabiedrības zaudējumu segšanai. Komerclikuma 180. pants nosaka, ka Sabiedrības valdei Sabiedrības dalībniekiem/akcionāriem kopā ar paziņojumu par dalībnieku/akcionāru sapulces sasaukšanu jānosūta arī priekšlikums peļņas izlietošanā, tad vadības ziņojumā priekšlikumu par peļņas izlietošanu vajadzētu noformulēt, ievērojot arī Komerclikuma prasības⁵, lai priekšlikums par peļņas izlietošanu nebūtu jānoformē atsevišķa dokumenta veidā.

Revidenta atzinums un padomes ziņojums

Iepriekš jau tika norādīta, ka pēc gada pārskata sastādīšanas Sabiedrības valde to iesniedz revidentam un padomei (ja tāda izveidota).

Revidentam atzinums par Sabiedrības valdes sastādīto gada pārskatu jāsniedz šādos gadījumos:

(1) ja gada pārskata pārbaudi paredz likums (Gada pārskatu likuma 62. panta 1. daļa⁶ paredz, ka Sabiedrības gada pārskats jāpārbauda zvērinātam revidentam, kurš atbilst likumam «Par

zvērīnātiem revidentiem»⁷, ja Sabiedrības rādītāji pārsniedz divus no šādiem rādītājiem: bilances kopsumma — Ls 250 000, neto apgrozījums — Ls 500 000 un vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 25) vai

(2) ja gada pārskata pārbaudi paredz statūti vai dalībnieku/akcionāru sapulces lēmums.

Pēc gada pārskata pārbaudes, kas ietver arī grāmatvedības pārbaudi, lai noskaidrotu, vai uzskaitē atbilst grāmatvedības pamatnoteikumiem, revidents sastāda revidenta atzinumu saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

Jānorāda, ka revidenta ievēlēšana ir ekskluzīva Sabiedrības dalībnieku/akcionāru tiesība un tikai Sabiedrības dalībnieki/akcionāri var ievēlēt un atsaukt revidentu. Ievēlot Sabiedrības revidentu, būtu jāievēro, ka par revidentu nevar būt pašas Sabiedrības dalībnieks/akcionārs, valdes vai padomes loceklis, kā arī persona, kura ir citādi ieinteresēta Sabiedrības komercdarbībā. Savukārt, ja Sabiedrība ietilpst koncernā, par revidentu nevar būt arī persona, kas ir valdes vai padomes loceklis atkarīgajā sabiedrībā vai valdošajā uzņēmumā.

Kā to nosaka Komerclikums, ja Sabiedrībai ir padome (sabiedrībām ar ierobežotu atbildību padomes izveide nav obligāta, turpretī akciju sabiedrībām padome ir obligāta institūcija), tad tā izskata valdes iesniegto gada pārskatu, priekšlikumus par peļņas izlietošanu un sastāda par to rakstveida ziņojumu, kuru pievieno gada pārskatam. Padomes ziņojumā iekļaujama arī informācija par Sabiedrības darbības un finansiālā stāvokļa izvērtējumu, valdes darbības izvērtējumu, pārskatu par padomes darbību attiecīgajā pārskata periodu, kā arī priekšlikumus par sabiedrības darbības uzlabošanu, ja tas ir nepieciešams.

Gada pārskata apstiprināšana Sabiedrības dalībnieku/akcionāru kārtējā sapulcē

Komerclikums nosaka, ka Sabiedrības gada pārskatu apstiprina Sabiedrības dalībnieku/akcionāru sapulce, kuru sasauca Sabiedrības valde pēc revidenta atzinuma saņemšanas, bet, ja Sabiedrībai ir arī padome, tad pēc padomes ziņojuma saņemšanas.

Pienākums sasaukt kārtējo dalībnieku/akcionāru sapulci (jānorāda, ka par

kārtējo dalībnieku/akcionāru sapulci tiek saukta sapulce, kurā tiek apstiprināts gada pārskats, bet visas pārējās par ārkārtas dalībnieku/akcionāru sapulcēm) ir Sabiedrības valdei. Ja Sabiedrības valde kādu iemeslu dēļ nesasauca Sabiedrības kārtējo sapulci noteiktajā termiņā, tad to sasauca padome (ja tāda ir), bet, ja padome neizpilda šo likumā noteikto pienākumu vai arī Sabiedrībai padome nav izveidota, tad to par maksu sasauca Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs.

Paziņojums par dalībnieku sapulces sasaukšanu valdei jānosūta visiem sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk tekstā — «SIA») dalībniekiem ne vēlāk kā

mēdivas nedēļas pirms sapulces, un tas jānosūta uz SIA dalībnieku reģistrā norādītajām adresēm, ja SIA statūtos nav noteikta cita paziņošanas kārtība. Savukārt paziņojums par akciju sabiedrības (turpmāk tekstā — «AS») akcionāru sapulces sasaukšanu izsludināms ne vēlāk kā trīsdesmit dienas pirms paredzētās akcionāru sapulces, ja AS ir uzrādītāja, akcijas paziņojums par akcionāru sapulces sasaukšanu publicējams laikrakstā *Latvijas Vēstnesis* un vēl vismaz vienā laikrakstā, bet, ja AS ir arī vārda akcijas vai tikai vārda akcijas, tad rakstveida paziņojums par sapulces sasaukšanu nosūtāms akcionāru reģistrā ierakstītajiem akcionāriem. Paziņojumā jānorāda Komerclikuma 214. pantā (attiecībā uz SIA) vai 273. pantā (attiecībā uz AS) uzskaitītā informācija.

Jāvērš uzmanība uz regulējumu, kas saistīts ar sapulču protokolu sastādīšanu, jo tieši šis dokuments apliecinās, ka sapulce ir notikusi un lēmums par gada pārskata apstiprināšanu un peļņas sadali vai zaudējumu segšanu ir pieņemts. Komerclikuma 285. pants nosaka AS akcionāru sapulces protokolā atspoguļojamo informāciju, taču Komerclikuma 213. panta 6. daļa nepārprotami norāda, ka SIA dalībnieku sapulces protokols sastādāms, ievērojot uz

AS akcionāru sapulces protokoliem attiecināmo regulējumu. Gadījumā ja trešajām personām tiek nodoti dokumentu atvasinājumi (izraksti, kopijas), svarīga ir to pareiza noformēšana, lai dokumenta atvasinājums iegūtu juridisku spēku. Tātad Sabiedrības protokola vai cita dokumenta atvasinājumu nepieciešams noformēt atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 154 «Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi».

Gada pārskata iesniegšana

Gada pārskatu likuma 66. panta 1. daļa nosaka, ka Sabiedrība ne vēlāk kā mē-

Vadības ziņojumā Sabiedrības valdei jāsniedz skaidra informācija par Sabiedrības attīstību, tās darbības finansiālajiem rezultātiem un finansiālo stāvokli, kā arī informācija par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem Sabiedrība saskaras.

nesi pēc gada pārskata apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām, bet Sabiedrība, kuras darbības apjoms pārsniedz divus no kritērijiem (kritēriju uzskaitījums dots raksta sadaļā: Revidenta atzinums un padomes ziņojums), un Sabiedrība, kas ir koncerna mātes sabiedrība, kura sagatavo konsolidēto gada pārskatu, ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajai iestādei pēc Sabiedrības reģistrācijas vietas gada pārskata un zvērīnāta revidenta ziņojuma (ja tāds ir) norakstu kopā ar paskaidrojumu par to, kad gada pārskats apstiprināts (paskaidrojumu par

to, kad gada pārskats apstiprināts, aizstāj ar akcionāru vai dalībnieku sapulces protokola izrakstu ar lēmumu par gada pārskata apstiprināšanu).

Gada pārskatu un tam pievienotos dokumentus Sabiedrība var iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā gan papīra, gan elektroniskā formā.

Valsts ieņēmumu dienests nenodrošina gada pārskatu un ar tiem kopā iesniegto dokumentu publisku pieejamību, bet to, kā jau ierasts, dara Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Valsts ieņēmumu dienests pēc dokumentu saņemšanas, ja tie iesniegti elektroniski, vai šo dokumentu elektroniskās kopijas, ja tie iesniegti papīra formā, ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā elektroniski nodod Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram, kurš attiecīgi arī nodrošina saņemto dokumentu publisku pieejamību. ■

⁶ Gada pārskatu likuma 62. panta 1. daļa: «Ja kapitālsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, Latvijā reģistrētas Eiropas kooperatīvās sabiedrības un Eiropas komercsabiedrības rādītāji pārsniedz divus no šā likuma 54. panta otrajā daļā minētajiem kritērijiem, kā arī ja sabiedrības pārvedami vērtspapīri ir iekļauti dalībvalstu regulētajā tirgū, tās sagatavoto gada pārskatu pārbauda zvērīnāts revidents atbilstoši likumam «Par zvērīnātiem revidentiem.»»

⁷ 2001. gada 3. maija likums «Par zvērīnātiem revidentiem».